

[Formation of professional culture of future border guard officers in the process of studying humanitarian disciplines: PhD thesis abstract]. Khmelnytskyi. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЛИТВИН Андрій – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики професійної підготовки Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Наукові інтереси: підготовка майбутніх педагогів, професійно-технічна освіта, інновації в освіті.

ОПОЛЬСЬКА Алевтина – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики професійної підготовки Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Наукові інтереси: проблеми забезпечення якості освіти; історія становлення та перспективи модернізації і розвитку неперервної педагогічної освіти; інтеграція освіти України у Європейський освітній простір.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

LYTVYN Andrii – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Theory and Methodology of Vocational Training at Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav.

Scientific interests: teacher training, vocational education, educational innovations.

OPOLSKA Alevtyna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Theory and Methodology of Vocational Training at Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav.

Scientific interests: problems of ensuring the quality of education; history, prospects, and modernization of continuous pedagogical education; integration of Ukrainian education into the European educational space.

Стаття надійшла до редакції 14.03.2025 р.

Стаття прийнята до друку 26.03.2025 р.

УДК 378.147:796:001.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-309-314

ЛЕВЧЕНКО Дмитро –

аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Центральноукраїнського державного педагогічного

університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0216-5573>

e-mail: dlevchenko090@gmail.com

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності. Проаналізовано сучасні підходи до формування дослідницьких компетентностей студентів у процесі професійної підготовки. Окреслено ключові компоненти науково-дослідницької компетентності майбутніх учителів фізичної культури та визначено педагогічні умови їх успішного формування. На основі аналізу наукових досліджень запропоновано шляхи вдосконалення підготовки студентів до науково-дослідницької діяльності в умовах сучасної вищої освіти України.

Метою статті є аналіз ролі та місця підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності в системі їхньої професійної освіти, а також визначення педагогічних умов формування науково-дослідницької компетентності студентів відповідного профілю.

Автором підкреслюється, що науково-дослідницька діяльність є ключовою складовою професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, оскільки вона сприяє формуванню системного наукового світогляду, розвитку критичного мислення, здатності до аналізу та синтезу інформації, а також умінь застосовувати сучасні методи дослідження для вирішення професійних завдань. Авторське визначення поняття «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності» сформульовано як цілеспрямований системний процес формування професійних компетентностей, що поєднує освоєння методології наукового пізнання, розвиток аналітичних і дослідницьких навичок, а також мотивацію до самостійного вивчення та вдосконалення педагогічних практик у сфері фізичного виховання, спрямованих на підвищення якості освіти та популяризацію здорового способу життя.

У статті визначено педагогічні умови ефективної підготовки: створення науково-освітнього середовища, впровадження інноваційних методів навчання, інтеграція дослідницького компонента в усі аспекти підготовки, забезпечення системності та індивідуалізації процесу. Практична реалізація цих умов передбачає залучення студентів до наукових гуртків, конференцій, педагогічної практики, що дозволяє апробувати теоретичні знання та розвинути дослідницькі вміння. Досвід провідних закладів освіти України та світу підкреслює ефективність міждисциплінарного підходу, який інтегрує знання з різних галузей для комплексного вирішення професійних завдань.

У висновках наголошено, що підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності є невід'ємною частиною їхньої професійної освіти, що забезпечує готовність до інновацій і самовдосконалення.

Ключові слова: науково-дослідницька діяльність, учитель фізичної культури, професійна підготовка, дослідницька компетентність, освітній процес.

LEVCHENKO Dmytro –

postgraduate student specialty

011 Educational, pedagogical sciences

of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State

Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0216-5573>

e-mail: dlevchenko090@gmail.com

THE ROLE AND PLACE OF PREPARING FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR RESEARCH ACTIVITIES

The article examines the theoretical and practical aspects of preparing future physical education teachers for research activities. It analyzes contemporary approaches to developing students' research competencies within the framework of their professional training. The key components of the research competence of future physical education teachers are outlined, and the pedagogical conditions for their successful development are identified. Based on the analysis of scientific studies, pathways for improving the preparation of students for research activities within the context of modern higher education in Ukraine are proposed.

The purpose of the article is to analyze the role and place of preparing future physical education teachers for research activities within the system of their professional education, as well as to determine the pedagogical conditions for fostering research competence among students of this profile.

The author emphasizes that research activity is a crucial component of the professional training of future physical education teachers, as it contributes to the formation of a systematic scientific worldview, the development of critical thinking, the ability to analyze and synthesize information, and the skills to apply modern research methods to address professional tasks. The author's definition of the concept of "preparing future physical education teachers for research activities" is formulated as a purposeful, systematic process of developing professional competencies, which integrates the mastery of scientific methodology, the enhancement of analytical and research skills, and the motivation for independent study and improvement of pedagogical practices in the field of physical education, aimed at enhancing the quality of education and promoting a healthy lifestyle.

The article identifies pedagogical conditions for effective preparation, including the creation of a research-educational environment, the implementation of innovative teaching methods, the integration of a research component into all aspects of training, and ensuring the systematicity and individualization of the process. The practical implementation of these conditions involves engaging students in research clubs, conferences, and teaching practice, which allows them to test theoretical knowledge and develop research skills. The experience of leading educational institutions in Ukraine and worldwide highlights the effectiveness of an interdisciplinary approach, which integrates knowledge from various fields to comprehensively address professional challenges.

The conclusions emphasize that preparing future physical education teachers for research activities is an integral part of their professional education, ensuring their readiness for innovation and self-improvement.

Keywords: research activity, physical education teacher, professional training, research competence, educational process.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розвиток освітньої галузі в Україні вимагає не лише якісного навчання молодого покоління, але й формування їхнього фізичного здоров'я. Важливу роль у цьому процесі відіграють фізична культура та спорт, які сприяють гармонійному розвитку особистості, зміцненню здоров'я, підвищенню працездатності, а також формують стійкість до стресів і дисципліну. Заняття фізкультурою забезпечують активний спосіб життя, сприяє профілактиці багатьох хвороб загартовуючи організм. Отже, фізична культура й спорт є невід'ємною складовою здорового освітнього процесу, спрямованого на всебічний розвиток людини. У зв'язку з цим, проблема підготовки майбутніх учителів фізичної культури набуває особливої актуальності в умовах військового стану. Майбутні викладачі фізичної культури мають не лише володіти комплексом професійних знань і практичних навичок, а повинні вміти аналізувати ефективність застосовуваних педагогічних технологій. Важливим є вміння тренерів впроваджувати інноваційні методики в навчально-тренувальний процес, що є можливим завдяки формуванню готовності до проведення наукових досліджень.

Актуальність дослідження поставленої проблеми зумовлена низкою важливих педагогічних чинників. По-перше, інтеграція України в європейський освітній простір потребує якісних змін у системі професійної освіти, зокрема посилення науково-дослідницької складової в підготовці педагогічних кадрів. По-друге, сучасна парадигма фізичного виховання ґрунтується на науково обґрунтованих підходах до організації рухової активності, що вимагає від учителя вміння застосовувати методи наукового пізнання для оптимізації навчального процесу. По-третє, аналіз практики професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури свідчить про

недостатню увагу до формування їхньої науково-дослідницької компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній і зарубіжній педагогічній науці питання підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури до науково-дослідницької діяльності розглядалися в працях – Т. Круцевич, Н. Самсутиної, О. Дубогай, П. Джуринаського, А. Конох, Л. Суценко, В. Омеляненко, О. Міхєнко, В. Папуші, а також зарубіжних дослідників – Д. Керк, Л. Дарлінг-Гаммонд, П. Хасті, Г. Лоусон та інших. Проте, незважаючи на наявність ґрунтовних досліджень з окресленої проблематики, питання формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності залишається недостатньо вивченим і потребує подальшого теоретичного та практичного опрацювання.

Метою статті є аналіз ролі та місця підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності в системі їхньої професійної освіти, а також визначення педагогічних умов формування науково-дослідницької компетентності студентів відповідного профілю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Науково-дослідницька діяльність майбутніх учителів фізичної культури є важливою складовою їхньої професійної підготовки, що забезпечує формування системного наукового світогляду, критичного мислення, здатності до аналізу та синтезу інформації, а також умінь застосовувати сучасні методи дослідження для вирішення професійних завдань. Як зазначає Т. Круцевич, «підготовка майбутніх учителів фізичної культури повинна відображати не лише зміст і структуру їхньої професійної діяльності, але й враховувати потребу в постійному науково-дослідницькому пошуку» [4, с. 45].

П. Джуринаський вважає, що «науково-дослідницька компетентність майбутнього вчителя

фізичної культури включає такі компоненти: когнітивний (система знань про методологію наукових досліджень), мотиваційно-ціннісний (інтерес до наукової діяльності, усвідомлення її значущості), діяльнісний (уміння планувати та проводити дослідження), рефлексивний (здатність аналізувати власну дослідницьку діяльність)» [1]. Автор підкреслює, що формування цих компонентів має відбуватися системно, з урахуванням специфіки професійної діяльності вчителя фізичної культури.

Українська дослідниця Л. Сущенко розглядає науково-дослідницьку діяльність студентів як «засіб формування професійної культури майбутнього фахівця з фізичного виховання, що передбачає оволодіння науковими методами пізнання, розвиток творчого потенціалу та здатності до інноваційної діяльності» [10, с. 78]. На думку авторки, важливими складовими підготовки до науково-дослідницької діяльності є формування методологічної культури студентів, розвиток їхньої здатності до наукової рефлексії, а також набуття практичного досвіду проведення досліджень у галузі фізичної культури і спорту.

Н. Самсутіна відзначає, що «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності має ґрунтуватися на принципах системності, неперервності, інтеграції теоретичної та практичної підготовки, а також індивідуалізації освітнього процесу» [8, с. 112]. Дослідниця наголошує на необхідності створення в закладах вищої освіти відповідного науково-освітнього середовища, яке б стимулювало дослідницьку активність студентів, сприяло розвитку їхнього наукового потенціалу.

Запропонуємо авторське тлумачення поняття «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності», яку потрібно розуміти як системний процес розвитку професійних компетентностей студентів, що охоплює засвоєння методів наукового пізнання, формування дослідницьких умінь, а також стимулювання мотивації до самостійного вивчення й удосконалення педагогічних підходів у галузі фізичного виховання. Метою такої підготовки є підвищення якості освіти та сприяння популяризації серед молоді здорового способу життя. Методика навчання має поєднувати дослідницькі проекти та сучасні підходи до тренувань у різних видах спорту.

Розглядаючи європейський досвід підготовки викладачів фізичної культури, доцільно звернутися до праць Д. Керка. Науковець зазначає, що «в провідних університетах Великої Британії та скандинавських країн наукова складова є ключовим елементом формування педагогічних кадрів для сфери фізичного виховання. За його словами, ефективними методами організації науково-дослідницької роботи студентів є дослідницькі проекти та експериментальні завдання. Також важливу роль відіграє участь у наукових конференціях і співпраця з дослідницькими групами, які зосереджені на вирішенні актуальних питань фізичного виховання й спорту» [13].

Л. Дарлінг-Гаммонд зауважує, що «формування дослідницьких компетентностей майбутніх учителів фізичної культури має відбуватися на засадах проблемно-орієнтованого навчання, яке передбачає самостійне виявлення та вирішення студентами професійних проблем із застосуванням наукових методів» [11]. Дослідниця підкреслює важливість розвитку критичного мислення студентів, їхньої здатності до аналізу наукової інформації та формулювання обґрунтованих висновків.

Цікавими є погляди О. Дубогай, яка вважає, що «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності повинна включати формування вмінь проводити педагогічні експерименти, аналізувати їх результати та впроваджувати інноваційні підходи у практику фізичного виховання» [2]. Авторка наголошує на необхідності інтеграції науково-дослідницького компонента в усі види професійної підготовки студентів – теоретичну, методичну, практичну.

Важливим аспектом підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності є формування їхньої методологічної культури. Як зазначає В. Папуша, «методологічна культура вчителя фізичної культури передбачає оволодіння принципами та методами наукового пізнання, вміння застосовувати їх для аналізу педагогічних явищ і процесів, а також здатність до рефлексії власної діяльності» [7, с. 89]. Науковець підкреслює, що формування методологічної культури має відбуватися поетапно, від ознайомлення з основами наукових досліджень до самостійного проведення експериментальної роботи та впровадження її результатів у практику.

П. Хасті розглядає науково-дослідницьку діяльність майбутніх учителів фізичної культури як «засіб формування їхньої професійної ідентичності. Автор зазначає, що участь студентів у наукових дослідженнях сприяє усвідомленню ними цінностей і норм професійної спільноти, розвитку професійної самосвідомості та відповідальності за результати своєї діяльності» [12].

Аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників дозволяє визначити педагогічні умови ефективної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності:

- створення в закладі вищої освіти науково-освітнього середовища, що стимулює дослідницьку активність студентів, що сприяє розвитку їхнього наукового потенціалу;
- впровадження інноваційних форм і методів навчання, спрямованих на формування дослідницьких компетентностей майбутніх фахівців (проблемно-орієнтоване навчання, проєктна діяльність, кейс-технології тощо);
- інтеграція науково-дослідницького компонента в усі види професійної підготовки студентів (теоретичну, методичну, практичну);
- забезпечення наступності та системності в організації науково-дослідницької діяльності

студентів на різних етапах їхньої професійної підготовки;

– індивідуалізація та диференціація процесу формування науково-дослідницької компетентності з урахуванням здібностей студентів.

Щодо практичної реалізації зазначених умов, то, як зауважує О. Міхеєнко: «важливу роль відіграє залучення студентів до роботи в наукових гуртках, проблемних групах, студентських наукових товариствах. Такі форми організації науково-дослідницької діяльності сприяють розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів фізичної культури, формуванню їхніх дослідницьких умінь і навичок, а також забезпечують набуття практичного досвіду проведення наукових досліджень» [5].

В. Омеляненко підкреслює значення науково-дослідницької практики в підготовці майбутніх учителів фізичної культури. На думку дослідника, така «практика дозволяє студентам апробувати теоретичні знання в реальних умовах професійної діяльності, розвинути дослідницькі вміння та навички, а також сформувати здатність до інноваційної діяльності у сфері фізичного виховання» [6].

А. Конох зауважує, що «ефективним засобом формування науково-дослідницької компетентності майбутніх учителів фізичної культури є їхня участь у наукових конференціях, семінарах, симпозіумах. Такі заходи сприяють розширенню наукового кругозору студентів, ознайомленню з актуальними проблемами галузі, а також формуванню вмінь представляти результати власних досліджень» [3].

Г. Лоусон акцентує увагу на «необхідності інтеграції науково-дослідницької діяльності студентів у процес їхньої педагогічної практики. Дослідник зазначає, що проведення педагогічних експериментів, вивчення досвіду роботи вчителів фізичної культури, аналіз ефективності різних методик і технологій фізичного виховання під час практики дозволяють майбутнім фахівцям сформувати цілісне уявлення про професійну діяльність та усвідомити роль наукових досліджень у її вдосконаленні» [14].

Важливим аспектом підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності є формування їхньої інформаційно-аналітичної компетентності. Як зазначає Н. Степанченко: «сучасний учитель повинен уміти працювати з різними джерелами інформації, критично оцінювати їх достовірність, аналізувати та систематизувати наукові дані, а також використовувати сучасні інформаційні технології для проведення досліджень у галузі фізичного виховання» [9].

Досвід провідних закладів вищої освіти України та зарубіжних країн свідчить про ефективність впровадження міждисциплінарного підходу до організації науково-дослідницької діяльності студентів. Такий підхід передбачає інтеграцію знань з різних дисциплін (педагогіки, психології, фізіології, біомеханіки, теорії і методики фізичного виховання тощо) для вирішення комплексних наукових проблем.

Науково-дослідницька діяльність сприяє формуванню системного мислення майбутніх учителів фізичної культури, розвитку їхньої здатності до комплексного аналізу професійних (спортивних) ситуацій.

Необхідно зазначити, що підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності повинна враховувати специфіку їхньої професійної діяльності. Як зауважує Т. Круцевич: «вчитель фізичної культури має бути готовим до проведення досліджень у таких напрямках: вивчення рівня фізичного розвитку та рухової підготовленості учнів, аналіз ефективності різних методик і технологій фізичного виховання, дослідження впливу фізичних вправ на організм дітей різного віку, вивчення мотивації учнів до занять фізичною культурою тощо» [4].

Отже, підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької роботи становить суттєву частину їхньої професійної підготовки та має визначальне значення для розвитку сучасного набору професійних навичок. Даний процес сприяє формуванню здатності до новаторської діяльності, що є критично важливим для пристосування до динамічних змін у сфері освіти, розвитку аналітичного мислення, яке дає змогу оцінювати й удосконалювати методи викладання, а також прагнення до професійного вдосконалення, що забезпечує поступове підвищення кваліфікації педагога протягом усього його професійного шляху. Успішність такої підготовки значною мірою залежить від створення належних педагогічних передумов, які охоплюють не тільки облаштування стимулюючого науково-освітнього простору, а й надання доступу до актуальних ресурсів, технік і технологій, що пробуджують у студентів інтерес до досліджень. Велике значення має впровадження прогресивних форм і методів навчання, таких як проєктні завдання, експериментальні пошуки, міжпредметні зв'язки та залучення студентів до практичних професійних ситуацій, що допомагають об'єднати теоретичну базу з реальним досвідом. Не менш важливим аспектом є врахування особливостей роботи вчителя фізичної культури, яка включає не лише навчання основам фізичної активності, а й оцінку впливу вправ на стан здоров'я учнів, створення персоналізованих планів занять і вивчення результативності застосованих підходів у сфері фізичного виховання. Тому підготовка до науково-дослідницької діяльності має бути спрямована на розвиток у студентів умінь опрацьовувати наукові дані, проводити досліді, аналізувати їхні підсумки та застосовувати отримані висновки у практиці, що в підсумку сприяє покращенню якості освіти й популяризації здорового способу життя серед молодого покоління. Таким чином, цілісний підхід до організації цього процесу не тільки підвищує професійну майстерність майбутніх педагогів, а й перетворює їх на активних творців прогресу фізичної культури як наукової дисципліни та практичної сфери.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Науково-дослідницька діяльність є важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, що забезпечує формування їхньої здатності до інноваційної діяльності, критичного мислення та професійного самовдосконалення. Науково-дослідницька компетентність майбутнього вчителя фізичної культури включає когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісний та рефлексивний компоненти, формування яких має відбуватися системно, з урахуванням специфіки професійної діяльності.

Педагогічними умовами ефективної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності є: створення в закладі вищої освіти науково-освітнього середовища; впровадження інноваційних форм і методів навчання; інтеграція науково-дослідницького компонента в усі види професійної підготовки; забезпечення наступності та системності в організації науково-дослідницької діяльності; індивідуалізація та диференціація процесу формування науково-дослідницької компетентності. Ефективними формами організації науково-дослідницької діяльності студентів є їхня участь у наукових гуртках, проблемних групах, студентських наукових товариствах, конференціях, семінарах, а також проведення досліджень під час педагогічної практики.

Важливими аспектами підготовки майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності є формування їхньої методологічної культури та інформаційно-аналітичної компетентності, а також впровадження міждисциплінарного підходу до організації наукових досліджень. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідницької діяльності повинна враховувати специфіку їхньої професійної діяльності та орієнтуватися на формування готовності до проведення досліджень у різних напрямках фізичного виховання.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та експериментальній перевірці моделі формування науково-дослідницької компетентності майбутніх учителів фізичної культури, а також у вивченні зарубіжного досвіду підготовки педагогічних кадрів до науково-дослідницької діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Джуринський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі : монографія. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2020. 420 с.
2. Дубогай О. Д. Науково-дослідницька складова професійної підготовки вчителя фізичної культури. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. 2020. Вип. 3(123). С. 55–61.
3. Конох А. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в сучасних умовах. *Фізичне виховання та спорт у контексті державної програми розвитку фізичної культури в Україні: досвід, проблеми, перспективи*. 2021. № 2. С. 42–49.

4. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: сучасні наукові підходи : підручник. Київ : Олімпійська література, 2022. 384 с.
5. Міхеєнко О. І. Підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності: теорія та методика : монографія. Суми : Університетська книга, 2022. 300 с.
6. Омеляненко В. Г. Педагогічні умови формування науково-дослідницької компетентності майбутніх учителів фізичної культури. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 7(101). С. 118–127.
7. Папуша В. Г. Теорія і методика фізичного виховання у запитаннях і відповідях : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. 264 с.
8. Самсугіна Н. М. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури. *Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2020. № 6. С. 107–114.
9. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки вчителів фізичного виховання. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2020. № 4. С. 22–29.
10. Сущенко Л. П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2021. № 1(24). С. 76–82.
11. Darling-Hammond L. Teacher Education Around the World: Changing Policies and Practices. New York : Teacher College Press, 2020. 240 p.
12. Hastie P. Research-Based Instructional Strategies for Physical Education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*. 2022. Vol. 93, № 5. P. 45–52.
13. Kirk D. Physical Education Futures. London : Routledge, 2021. 228 p.
14. Lawson H. Redesigning Physical Education: An Equity Agenda In Which Every Child Matters. London : Routledge, 2022. 256 p.

REFERENCES

1. Dzhuryns'kyi, P. B. (2020). Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kul'tury do zdorov'iazberezhuval'noi diial'nosti v osnovnii shkoli [Theoretical and methodological foundations of preparing future physical education teachers for health-preserving activities in middle school]. PNPUI. K. D. Ushyns'koho. 420 p. [in Ukrainian]
2. Dubohai, O. D. (2020). Naukovo-doslidnyts'ka skladova profesiinoi pidhotovky vchytelia fizychnoi kul'tury [Research component of professional training for physical education teachers]. Naukovy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kul'tury. (3). 55–61. [in Ukrainian]
3. Konokh, A. P. (2021). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kul'tury i sportu v suchasnykh umovakh [Professional training of future physical culture and sports specialists in modern conditions]. Fizychna kul'tura ta sport u konteksti derzhavnoi prohramy rozvytku fizychnoi kul'tury v Ukraini: dosvid, problemy, perspektyvy. (2). 42–49. [in Ukrainian]
4. Krutsevych, T. Yu. (2022). Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia: Suchasni naukovy pidkhody [Theory and methodology of physical education: Modern scientific approaches]. Olimpiiska literatura. 384 p. [in Ukrainian]
5. Mikheienko, O. I. (2022). Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi reabilitatsii do zdorov'iazberezhuval'noi diial'nosti: Teoriia ta metodyka [Training future physical rehabilitation specialists for health-preserving activities: Theory and methodology]. Universytets'ka knyha. 300 p. [in Ukrainian]

6. Omelianenko, V. H. (2020). Pedahohichni umovy formuvannia naukovo-doslidnyts'koi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kul'tury [Pedagogical conditions for forming research competence of future physical education teachers]. Pedahohichni nauky: Teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii. (7). 118–127. [in Ukrainian]

7. Papusha, V. H. (2021). Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia u zapytanniakh i vidpoviadiakh [Theory and methodology of physical education in questions and answers]. Navchal'na knyha – Bohdan. 264 p. [in Ukrainian]

8. Samsutina, N. M. (2020). Formuvannia profesiinykh kompetentnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kul'tury [Formation of professional competencies of future physical education teachers]. Pedahohika, psykhologhiia ta metodykobiolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. (6). 107–114. [in Ukrainian]

9. Stepanchenko, N. I. (2020). Systema profesiinoi pidhotovky vchyteliv fizychnoho vykhovannia [System of professional training for physical education teachers]. Fizychna kul'tura, sport i kul'tura zdorov'ia u suchasnomu suspil'stvi (4). 22–29. [in Ukrainian]

10. Sushchenko, L. P. (2021). Teoretyko-metodolohichni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu [Theoretical and methodological foundations of professional training for future physical education and sports specialists]. Naukovy visnyk Melitopol's'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriia: Pedahohika. (1). 76–82. [in English]

11. Darling-Hammond, L. (2020). Teacher education around the world: Changing policies and practices. Teacher College Press. 240 p. [in English]

12. Hastie, P. (2022). Research-based instructional strategies for physical education. Journal of Physical Education, Recreation & Dance. 93(5). 45–52. [in English]

13. Kirk, D. (2021). Physical education futures. Routledge. 228 p. [in English]

14. Lawson, H. (2022). Redesigning physical education: An equity agenda in which every child matters. Routledge. 256 p. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛЕВЧЕНКО Дмитро – аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: підготовка майбутніх учителів фізичної культури.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LEVCHENKO Dmytro – postgraduate student specialty 011 Educational, pedagogical sciences of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Scientific interests: training future physical education teachers.

Стаття надійшла до редакції 14.03.2025 р.

Стаття прийнята до друку 26.03.2025 р.

УДК 378.018.8:81'373.45]:378.014.6-048.32:378.018.43](045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-314-318

ЛУКІНА Лія –

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики, зарубіжної літератури та журналістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6133-5902>

e-mail: lija-lukina@ukr.net

ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАННЯ (E-LEARNING) ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті охарактеризовано роль електронного навчання (E-learning) у підвищенні якості іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Наголошено на тому, що електронні засоби навчання, такі як електронні підручники, мультимедійні ресурси, інтерактивні вправи, мобільні застосунки та віртуальне освітнє середовище позитивно впливають на розвиток іншомовної комунікативної компетентності здобувачів шляхом інтеграції аудіо- та відеоматеріалів, гейміфікації та можливості онлайн-спілкування.

Констатовано, що E-learning сприяє підвищенню мотивації студентів, активному залученню до навчального процесу та розвитку персоналізованого навчання. Електронне навчання відкриває безліч переваг, які стають дедалі очевиднішими. Воно надає свободу та гнучкість у здобутті освіти, дозволяючи отримувати якісні знання в будь-який час і в будь-якому місці. Електронне навчання забезпечує постійну взаємодію та супровід навчального процесу, самостійну роботу з електронними ресурсами, економію часу, доступність, інтерактивність, можливість адаптації до індивідуальних потреб здобувачів, індивідуальний графік та темп навчання. До основних недоліків електронного навчання можна віднести недостатній рівень живої комунікації.

Водночас визначено основні виклики, пов'язані із впровадженням електронного навчання, зокрема необхідність розвитку медіаграмотності учасників освітнього процесу та належне матеріально-технічне забезпечення.

Зазначено, що ефективно управління електронним навчанням є ключовим чинником інноваційного розвитку сучасної освіти. Гармонійне поєднання електронного та традиційного навчання сприяє вдосконаленню освітнього процесу та набуває стратегічного значення в умовах глобалізації та цифровізації.

Підкреслено важливість комплексного підходу до впровадження E-learning у систему іншомовної підготовки, що дозволить ефективно поєднувати традиційні та інноваційні методи навчання для досягнення високих результатів у вивченні іноземної мови.

Ключові слова: електронне навчання, іншомовна підготовка, інноваційний розвиток, медіаграмотність, цифровізація.

LUKINA Liia –

Postgraduate Student, specializing in Educational and Pedagogical Sciences (Field 011),